

Bijvoeding ooiën in de winter meestal niet nodig

J. de Boer (onderzoeker sectie vleesvee en schapen PR)

Uit onderzoek naar de voederwaarde van wintergras blijkt dat de kwaliteit voldoende hoog blijft om drachtige ooiën op herfst en wintergras te houden.

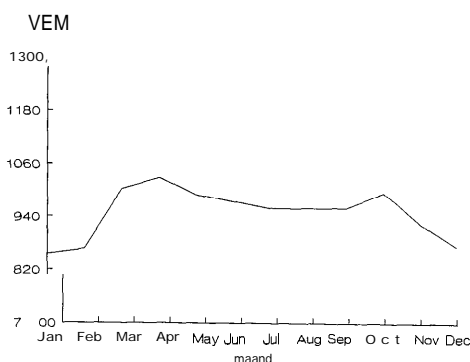
**In het algemeen is bij oudere ooiën met een tweelingdracht geen bijvoeding nodig. Dit geldt ook voor jonge ooiën met een éénling dracht. Het aanbod moet dan wel voldoende zijn (!), en de schapenhouder dient te letten op de conditie van de ooiën. Be-
weiding na half februari is niet raadzaam omdat dit een opbrengstdaling in het voorjaar geeft.**

Voederwaarde wintergras

Over de voederwaarde van gras in de periode oktober tot april was weinig bekend. Op de Wai-boerhoeve en de twee Regionale onderzoek Centra Bosma Zathe en Zegveld zijn gedurende de winters van 88/89, 89/90 en 90/91 regelmatig monsters genomen van het gras. Uit analyse van deze monsters blijkt dat de voederwaarde behoorlijk op peil blijft. De figuren 1 en 2 geven de resultaten weer. De hoeveelheid VEM per kg droge stof blijkt gemiddeld niet onder de 850 te komen.

De energiewaarde van het gras is het „laagst” in de maanden december tot februari, daarna loopt de energiehoeveelheid weer snel op (figuur 1). Naast de VEM inhoud is de hoeveelheid DVE van belang. Het vaststellen van de juiste waarde geeft wat problemen. De DVE wordt berekend uit de chemische samenstelling van het produkt. De formule voor berekening van de DVE geldt namelijk niet voor de periode waarin deze monsters verzameld zijn. Een grove schatting is toch gemaakt.

Figuur 1 Energiewaarde van gras

Afhankelijk van de aanname varieert het DVE gehalte tussen de 80 en 100 DVE per kg droge stof. Op grond van de chemische samenstelling valt er veel voor te zeggen dat de waarden eerder bij het lage niveau zullen liggen dan bij het gemiddelde. Figuur 2 geeft het gemiddelde verloop tijdens het jaar.

Ter vergelijking is tabel 1 gegeven met de voederwaarde van weidegras in de zomermaanden.

De behoefte

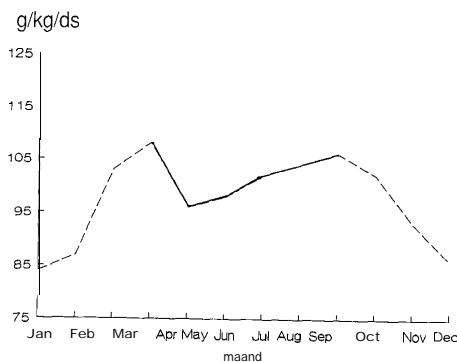
De normen voor drachtige ooiën staan in de verkorte Veevoeder Tabel van het CVB (omdat de ooiën weiden is de VEM-behoefte voor onderhoud verhoogd met 15 %, zie tabel 2).

Het gewicht van de oudere ooiën bij dekken is 80 kg en voor de jonge ooiën 45 kg.

Opname en aanbod

Nu de behoefte en voederwaarde bekend zijn, is het van belang om te kijken of een ooi voldoende kan opnemen. Er moet een ruim grasaanbod zijn.

Figuur 2 DVE gehaltes van gras.

Tabel 1 Voederwaarde weidegras

	VEM	DVE
1 e snede	1038	99
Tot juli	984	98
Juli tot september	962	102

Dit zal op melkveebedrijven, met een relatief kleine koppel schapen, vaak het geval zijn. De werkelijke opname van een ooi hangt af van de smakelijkheid en het aanbod. De werkelijke droge-stofopname van herfst en wintergras is niet bekend. Daarom is een schatting gemaakt van de opgenomen hoeveelheid droge stof. Voor twee momenten tijdens de dracht is uitgerekend of met alleen wintergras in de behoefte voorzien kan worden.

Eerste 2,5 maand van de dracht

De VEM waarde van het gras komt niet beneden de 850. De opname van oudere oaien is op 1,2 kg ds gesteld en die van jonge oaien op 1 kg ds. De opname is, dan respectievelijk 1020 en 850 VEM. Volgens tabel 2 is er dan geen bijvoeding nodig, mits er uiteraard voldoende aanbod van herfst-/wintergras is.

Laatste 2 maanden van de dracht

De opname van een oudere ooi zal op dit moment ca 1,4 kg ds zijn, de energiewaarde blijft op 850 VEM. Dan kan de ooi 1190 VEM opnemen uit gras. De behoefte was 1370 (tabel 2). Oudere

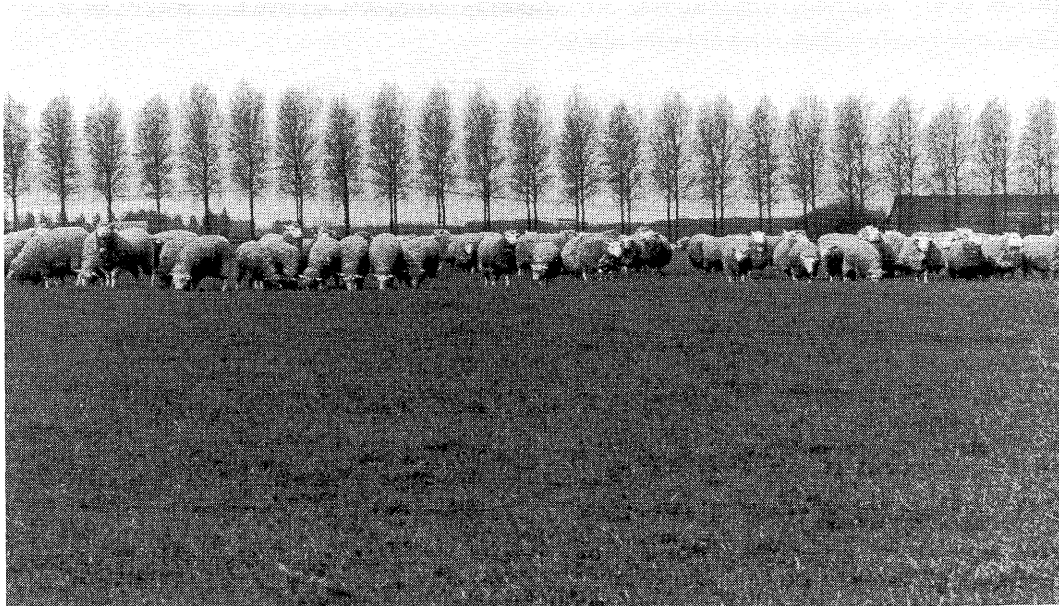
Tabel 2 Normen voor drachtige oaien in de weide

Opname	Eerste 2,5 mnd van de dracht	Laatste 2 mnd van de dracht
Oudere oaien		
DS (kg)	1,1 - 1,7	1,3 - 1,9
VEM	930	1370
DVE (gr)	49	117
Jonge oaien		
DS (kg)	0,9 - 1,5	1,1 - 1,6
VEM	805	995
DVE (gr)	67	80

oaien met een tweelingdracht hebben nu een klein tekort. Jonge oaien nemen 1,2 kg droge stof op, dit geeft een opname van 1020 VEM. Ook hier blijkt dat, mits het aanbod voldoende is, er eigenlijk geen bijvoeding in de wei nodig is. Dit geldt uiteraard niet voor kruislingen met hogere worpgroottes.

Tevens blijkt dat steeds aan de DVE behoefte kan worden voldaan. Bovenstaande zal met name gelden voor de dekkingen die in oktober en november plaatsvinden.

Oaien die in januari lammeren moeten toch worden bijgevoerd, omdat vooral in de laatste weken van de dracht de opname sterk terug kan lopen. De schapenhouder zal echter in alle gevallen goed op de conditie van de oaien moeten letten, en eventueel bij tegenvallende conditie iets gaan bijvoeren. In het algemeen is bij voldoende grasaanbod geen reden om krachtvoer of hooi bij te

Bij voldoende grasaanbod kunnen schapen ook in de winterperiode zonder bijvoeding.

voeren tijdens de dracht! (uitgezonderd kruisingen en vroeg lammen),

Voorjaarsgroei

Behalve het weer en bemesting is ook de hoeveelheid gras in het voorjaar van belang voor de begingroei. Blijven de schapen in het voorjaar te

lang weiden dan komt de grasgroei te laat op gang. Beweiden tot half februari geeft geen noemenswaardig nadeel voor de opbrengst van de eerste snede. Als schapen nog weiden in maart en april kan dat een opbrengstderving geven van **30 tot 40 %** bij een oogst in midden mei.

Bij juist voeren in de winterperiode kan dit het resultaat zijn.